

Puolustuksemme järjestyksen ja suorituksen tar- koituksenmukaisuus venäläisten hyökkäys- periaatteet huomioon ottaen.

Kirj. majuri V. Nihtilä.

Vanha perussääntö »hyökkäys ainoastaan vie voittoon; puolustus, ellei siihen ajoissa liity hyökkäys, johtaa häviöön» on kaikkina aikoina vaikuttanut siten, että rauhanajan koulutuksessa ja taktiikan kehitystä ohjaavassa tutkimustyössä hyökkäys on aina saanut päähuomion osakseen, kun taas puolustuksen modernisointi tapahtuu vasta sodan aikana. Tälläkin hetkellä — se johtuu myös puolustuksen ylivoimaisuudesta maailmansodassa — on johtavien maiden sotilaskirjallisuus tulvillaan hyökkäystä selventäviä ajatuksia, puolustuksen jäädessä paljon vaatimattomammalle osalle.

Koska meillä todennäköisesti hyökkäystaistelu esiintyy ajan ja paikan suhteen rajallisena, kun taas puolustus tulee saamaan paljon laajemmat mittasuhteet, niin näyttää asialliselta, vaikkakin yleisestä tendenssistä poiketen, hiukan tutkiskella oman puolustuksemme tarkoituksenmukaisuutta.

Pohjan tarkastelulle muodostavat tiedot hyökkääjän järjestyksestä ja aseistuksesta, sen joukkojen koulutuksellisesta ja moraalisesta tasosta sekä sen omaksumista hyökkäystaistelun taktillisista periaatteista. Tässä voitaneen jo ajan voittamiseksi edellyttää, että nämä seikat aivan suurin piirtein Venäjän armeijan kohdalta ovat tunnettuja. Lähempi selvittely lienee kuitenkin taktillisiin periaatteisiin nähden paikallaan. Tämä sen vuoksi, että aivan viime vuosina tapahtunut taisteluvälineiden, lähinnä ilmavoimien, hyökkäysvaunujen ja tykistön suunnaton kehitys ja kasvu on luonnollisesti vaikuttanut kehittävästi myös hyökkäystaktiikkaan.

Havaintoja venäläisten hyökkäyksestä puolustukseen järjestynyttä vihollista vastaan.

Tarkastelun rajoitamme vain jalkaväkiyhtymien puitteisiin, menemättä tässä juuri armeijakuntaa ylemmäksi. Tosin voi puolustus, varsinkin sodan alkuvaiheessa, tulla kysymykseen myös ratsuväestä ja mekanisoiduista joukoista muodostettuja yhtymiä vastaan, mutta koska v. 1934 ratsuväen ohjesääntö on vahvistanut käytäntöön osapuilleen samat hyökkäysperiaatteet kuin jalkaväellä, niin rajoituksemme on perusteltavissa.

Venäläiset pyrkivät hyökkäyksessään »syvyystaktiikkaan» ja »syvyysstrategiaan». Sen mukaan käydään taistelua samanaikaisesti koko puolustusaseman syvyydessä, joka taktillisessa mielessä ulottuu aina tykistöasemien korkeudelle saakka, mutta operatiivisessa koko sotatoimivyöhykkeen syvyyteen. Siitä huolimatta voidaan hyökkäystaistelu ajan ja suoritustavan puolesta venäläisilläkin jakaa kahteen vaiheeseen, nim. etumaaston valtauksen ja hyökkäykseen päävastarinta-asemaa vastaan.

I. Etumaaston valtaus.

Suoritukseen käytettävien voimien vahvuus riippuu puolustajan vastarinnan lujudesta.

Helpoimmassa tapauksessa tehtävän suoritus jää divisioonien moottoroiduille osastoille. Tämä osasto näyttää esiintyvän divisioonassa, joskaan sen kokoonpano ei lopullisesti liene ratkaistu. Osasto murtaa itselleen aukon etuvartioasemissa tai »filtreerautuu» niiden läpi pakottaen taistelu-etuvartiot saarrostusuhkan vuoksi vetäytymään.

Normaalisempaa kuitenkin on, että tehtävä onnistuakseen vaatii enemmän voimia. Tällöin suoritavat tehtävän etumaiset pataljoonat, tavallisesti pari pataljoonaa divisioonaa kohti, joille kullekin varataan 1—2 patteriston tuki. Lisäksi yhteistoiminnassa niiden kanssa toimii em. moottoroitu osasto. Päävoimat pysähdetään puolustajan tehokkaan tykistön tulen ulkopuolelle ja taisteluun asetetut pataljoonat otetaan suoraan divisioonan komentajan johtoon. Puolustajan etuvartiot lyödään leveällä rintamalla

takaisin. Hyökkäystä jatketaan kunnes vastarinta on tullut niin lujaksi, että vahvan tykistön valmisteleva hyökkäys tulee tulella torjutuksi tai vastaiskulla takaisin heitetyksi. Ainoastaan jatkuvalla ja näin pitkälle johdetulla hyökkäyksellä katsotaan saattavan varma selvyys puolustajan pääpuolustuslinjan todellisesta kulusta.

Huolimatta syvyystaktiikasta toiminta päävastarinta-asemassa ja sen takana rajoittuu ilmavoimien jatkuvaan tiedusteluun sekä niiden taholta suoritettaviin hyökkäyksiin edullisia maamaaleja vastaan. Viimeksi mainitun ilmavoimien käyttötavan laajuus ei vielä liene ratkaistu. Japanilaisten antama esimerkki hyökkäyksessä kiinalaisten puolustusasemia vastaan, missä ilmahyökkäys suoritettiin jo tässä vaiheessa niin voimakkaana, että sitä seurannut maahyökkäys kohtasi jo pahoin lyödyn ja hajoamistilassa olevan puolustajan, on katsottava jonkinlaiseksi enteeksi. Todennäköisin on ko. ilmahyökkäys siinä tapauksessa, että päävastarinta-aseman puolustus on vasta järjestettävänä.

II. Hyökkäys päävastarinta-asemaa vastaan.

Edeltävä tiedustelu ja valmistelut eivät eroa yleisesti tunnetuista suoritustavoista. Sitä vastoin voimien ryhmitys ja hyökkäyksen suoritus on paikallaan ottaa lähemmin tarkasteltavaksi.

1. Ryhmitys.

Ryhmityksessä on omintakeisuutena voimien periaatteellinen jako »iskuryhmään» ja »sitovaan ryhmään»; ensin mainittu vastaa meikäläistä painopistevoimaryhmää. Pyrkimys ehdottoman varmaan paikalliseen ratkaisuun on niin suuri, että iskuryhmään asetetaan n. $\frac{2}{3}$ kaikista jalkaväkivoimista, sitovaan ryhmään n. $\frac{1}{3}$, ja kuitenkin viimeksi mainitun hyökkäyskaista saattaa olla kaksi kertaa leveämpi ensin mainitun kaistaa. Reserviä, vaikka ohjesääntö sallii siihen varattavaksi $\frac{1}{9}$ voimista, ei yleensä käytetä. Avustavien aselajien jakautuminen iskuryhmän hyväksi on vielä tuntuvampi kuin jalkaväen. — Seuraavassa hiukan lähempi tarkastelu aselajeittain.

Jalkaväki.

AK

Armeijakunnat ovat vierekkäin. Ratkaisusuunnassa toimivan armeijakunnan kaista saa nousta 10 km:iin, siihen liittyvän, 20 km:iin saakka.¹

Div.

Divisioonat, kolme armeijakunnassa, ovat vierekkäin. Ratkaisusuunnassa on hyökkäyskaistan leveys 2—3 km:ä, sitovassa suunnassa se saattaa nousta puolustuslohkon leveyteen.

Rykku.

Rykmentit ovat vierekkäin, jos divisioonan kaista on kapea — sekä vierekkäin ja peräkkäin, jos kaista on leveä. Kaistan leveys on iskuryhmään kuuluvalla rykmentillä $\frac{1}{2}$ —1 km:iin.

Pati.

Pataljoonat ryhmitetään iskuryhmässä peräkkäin kolmeen portaaseen, sitovassa ryhmässä kahteen tai yhteen.

Tykistö.

Armeijakunnan raskas kenttätykistörykmentti, 3—4 patteristoa, muodostaa armeijakunnan DD-ryhmän (kaukotoiminta). Armeijakunnan lasketaan ylijohdon tykistöreservistä saavan, tehtävän tärkeydestä riippuen, 2—3 rykmenttiä, pääosaltaan kevyttä kenttätykistöä. Osa tästä voidaan liittää DD-ryhmään, kun taas suurin osa alistetaan divisioonille niin, että pääiskua suorittavalle divisioonalle varataan eniten, tavallisesti yksi rykmentti, ja muille divisioonille suhteessa niiden tehtävän tärkeyteen.

Divisioonan oma ja sille alistettu tykistö jaetaan PP-ryhmiin niin, että kullakin taisteluosastolla on oma ryhmänsä. Jos jokin taisteluosastoista on toisessa linjassa, niin valmistautuu tämän PP-ryhmä aluksi tukemaan etulinjan taisteluosastoa.

Rykmenttien tykistö, PA-ryhmä, alistetaan pataljoonan komentajille.

Hyökkäysvaunut.

Jo v. 1933 laskettiin hyökkäyksessä olevan käytettävissä keskimäärin yksi hyökkäysvaunupataljoona divisioonaa kohti. Käytännössä todetaan armeijakunnan, tehtävän tärkeydestä riippuen, saavan 2—3 hyökkäysvaunupataljoonaa. Nämä jaetaan:

¹ Ударная армия siv. 174.

1) DD-ryhmään (kaukotoiminta), joka saa tehtävänsä armeijakunnan komentajalta.

2) DPP-ryhmiin, jotka alistetaan divisioonien komentajille siten, että painopistedivisioona saa vahvimman ryhmän, toisarvoisessa tehtävässä toimivan saattaessa jäädä ilmankin.

3) NPP-ryhmiin, jotka alistetaan välittömästi etulinjan jalkavaen yksiköille. Nämä ryhmät jäävät usein hyökkäysvaunujen vähyyden vuoksi pois.

I l m a v o i m a t .

Niiden ehdoton pääosa on armeijan johdolla, ja se käsittää kaikkia ilmavoimien lennostoja. Osia, etupäässä yhteistoimintaosastoja, annetaan joka tapauksessa armeijakunnan komentajien käyttöön. Suotavana pidetään, että hyökkäystaistelussa kunkin armeijakunnan-, armeijakunnan tykistön- ja divisioonan komentajalle tulisi varata yksi 5—6 koneen osasto.

K a a s u j o u k o t .

Armeijakunnat saavat käytettäväkseen n. yhden kaasupataljoonan, josta pääosa jaetaan divisioonille. Toiminta kohdistuu vain vähässä määrin kaasutusten järjestämiseen. Pääasiallisena tehtävänä tulee olemaan savuverhojen muodostaminen ja kaasutusten puhdistus.

O p e r a t i i v i n e n t o i n e n p o r r a s .

Armeijan komentaja varaa käyttöönsä ratsuväkeä, moottoroituja ja mekanisoituja joukkoja muodostaen näistä operatiivisen toisen portaan läpimurron jälkeen käytettäväksi. Sen kokoonpano on mahdollisuuksista riippuva.

Y h t e e n v e t o a s e i s t u k s e s t a .

Ratkaisusuunnassa toimivalla armeijakunnalla voi näin ollen olla n. 250—300 tykkiä, n. 135 hyökkäysvaunua ja n. 25 lentokonetta, jota paitsi sen kaistalla tulee toimimaan armeijan joh-

dolla olevien n. 100—150 koneen pääosa.¹ Teoriassa asetetaan vaatimukset vielä korkeammalle. Niinpä teoksessa »Ударная армия» lasketaan varustetussa asemassa puolustautuvaa vihollista vastaan hyökkäessä tarvittavan kilometriä kohti 76 tykkiä, 22 hyökkäysvaunua ja 12 lentokonetta.²

2. Hyökkäyksen suoritus.

Hyökkäystä edeltää tykistövalmistelu. Tämän aikana etenevät hyökkäysvaunut lähtöasemiinsa. Alkaa savuverhojen kehittäminen, aluksi harhauttavina, sitten suojaavina.

Hyökkäysvaunujen DD-ryhmä, jonka kohteina ovat tiedustelussa todetut tykistöasemat sekä ratkaisukohdassa olevat taisteluosaston, ehkäpä divisioonan reservit, ylittää lähtölinjan siksi ajoissa, että se yleisellä hyökkäyshetkellä voi käydä saamiensa kohteiden kimppuun. Näiden ollessa n. 4—5 km:n päässä pääpuolustuslinjasta ja nopeuden maastossa 10—15 km/t:ssa on lähtölinja ylitettävä klo H—15 à 20 min. Tämä hyökkäys murtautuu läpi tavallisesti painopisteessä.

DPP-ryhmä, jonka tehtävänä on divisioonan komentajan määräämällä alueella, puolustajan päävastarinta-aseman syvyydessä olevien jalkaväen raskaiden aseiden ja pataljoonan reservien vastarinnan murtaminen, ylittää hyökkäyslähtölinjan samoin perustein toisena aaltona klo H—5 à 10 min.

Hyökkäysvaunuryhmien suojaamisen suorittavat savuverhojen ohella vastaavista tykistön DD- ja PP-ryhmistä erotetut patterit.

Samanaikaisesti ilmavoimat voivat suorittaa matalahyökkäyksiä tukeakseen hyökkäysvaunujen toimintaa. On kokeiltu myös lentäjän käyttöä hyökkäysvaunujen suuntaajana, jotta saataisiin suhteellisen sokeille hyökkäysvaunuille näkevä taluttaja.³ Aina-kin yhteysväline, radio, täyttää jo vaatimukset. Samaan aikaan pyritään, mikäli mahdollisuuksia on, syvyytstaktiikan ja -strategian mukaisesti ilmavoimien suurimmilla koneilla suoritta-

¹ Военный вестник N:o 9 v. 1933.

² Ударная армия sivu 160.

³ Kokeiluja on näissä kohdin suoritettu Kaukaisen Idän armeijassa. Deutsche Luftwacht N:o 7.

maan desanttijoukkojen siirtoja maastokohtiin, joiden valtaamisella ja jatkuvalla hailussapidolla on ratkaiseva vaikutus hyökkäyksen suorituksessa.¹

Hyökkäyshetkellä (H) jalkaväki ylittää taisteluosastojensa ensi portailla savuverhojen suojaamana, omien raskaiden aseidensa sekä tykistön PP- ja PA-ryhmien ja mahdollisuuksien mukaan hyökkäysvaunujen NPP-ryhmien tukemana hyökkäyslähölinjan.

Tällöin, jos toiminta kehittyy suunnitelmien mukaisesti, tulee hyökkääjän tilanteen puolustusaseman syvyydessä olla seuraava:

— Hyökkäysvaunujen DD-ryhmä on hyökkäämässä sen tavoitteeksi määrättyjen tykistöasemien ja reservien kimppuun.

— DPP-ryhmä hyökkää sille määrättyillä alueilla toimivia jalkaväen taempia raskaita aseita ja pataljoonan reservejä vastaan.

— Tykistön DD-ryhmä pitää tulessaan puolustajan tykistöä, lukuun ottamatta hyökkäysvaunujen DD-ryhmälle määrättyjä patteristoja.

— Ilmavoimat käyvät matalahyökkäyksiin hyökkäysvaunujen taholta sitomatta jääneitä jalkaväen raskaita aseita, mutta ennen kaikkea reservejä vastaan.

Hyökkäys kehittyy ennalta laaditun tarkan suunnitelman ja annettujen käskyjen mukaan. Niissä jalkaväen eri hyökkäysportaat ovat saaneet kiinteät tehtävät, tavoitteiksi määrätty maastokohdat sekä miten hyökkäävä porras sivuutetaan, kun sen tavoite on saavutettu tai sen hyökkäysvoima muuten ehtyy. Näyttää siltä kuin jo taistelussa olevat portaat liittyisivät uusien portaiden hyökkäyksiin.

Hyökkäysvaunuryhmät kokoontuvat tehtävänsä suoritettuaan edeltäkäs määrättyihin maastokohtiin, joissa ne täydennyksensä suoritettuaan alistetaan siten, että DD-ryhmä joutuu painopisteessä toimivan divisioonan ja DPP-ryhmä vastaavasti rykmentin komentajalle.

Taistelun vielä riehussa puolustusasemassa armeijan ilmavoimat siirtyvät pommi- ja kaasuhyökkäykseen taistelukentälle etenevässä olevia ylempiä, usein moottorikuljetuksin saapuvia reservejä sekä taistelussa lyötyjä, perääntymisensä aloittaneita voimia

¹ M.m. on Pietarissa desanttipataljoona, joka on saanut erikoiskoulutuksen laskuvarjohyppäyksessä ja toiminnassa vihollisen selkäpuolella.

vastaan. Samanaikaisesti ohjataan armeijan operatiivinen toinen porras heitettäväksi murtokohdan kautta samoihin tehtäviin kuin ilmavoimat.

Yhteenvetona voimme venäläisten hyökkäyksestä saada:

— että se perustuu rajoitetulla alueella tapahtuvaan sekä elävän voimansa että aseistuksensa puolesta suunnattoman ylivoiman suorittamaan yllätykseen pyrkivään iskuun, samalla kun puolustajan vastatoiminnan mahdollisuudet koko hyökkäysalueen syvyudessa ehkäistään;

— että se ennalta laadittuine yksityiskohtiin saakka menevine ja kaikkia käytettävissä olevia voimia koskevine suunnitelmineen ja käskyineen jossain määrin muistuttaa putken suusta ulos singonnutta ammusta, johon ei enää ole mitään mahdollisuutta vaikuttaa, vaan se joko tekee tehtävänsä tai osuu harhaan — epäonnistuu.

Niin uhkaavalta ja kaikki murskaavalta kuin venäläinen hyökkäys aluksi tuntuukin, on siinä siis heikkoutensa, jotka tarjoavat puolustajalle mahdollisuuksia sen torjumiseen.

Näkökohtia puolustuksemme järjestelystä.

Venäläisten hyökkäyshän on huomattavasti erilainen isku- ja sitovassa ryhmässä, joten se tietysti vaikuttaa myös puolustukseen. Useasti voidaan ennalta päätellä, missä iskuryhmä tulee hyökkäämään, sillä siihen tulevat vaikuttamaan mm. maaston peitteisyys, (jolloin avomaasto venäläisten harjoitusmerkeistä päättäen tulee saamaan etusijan), tieverkoston ja sopivien tykistöasemien runsaus. — *Seuraavassa oleva tarkastelu sekä puolustuksemme järjestelyn että suorituksen suhteen on suoritettu lähinnä venäläisten iskuryhmän hyökkäystä silmällä pitäen.*

I. Puolustusasemien valinta.

Venäläisten toiminta etuvartioasemia vastaan ei anna aihetta lähempään tarkasteluun, joten siirrymme käsittelyssä suoraan päävastarinta-asemaan.

Päävastarinta-aseman tukikohtiin ja erillisiin pesäkkeisiin perustuvaan yleiseen järjestelyyn venäläisten hyökkäys ei vaikuta. Pari kysymystä on kuitenkin syytä ottaa lähemmin tarkasteltavaksi, nim. päävastarinta-aseman, erikoisesti pääpuolustuslinjan sijoitus ja päävastarinta-aseman syvyys.

KO:n sanonta — »kiireellisessä tapauksessa määräävät tähytys- ja ampuma-ala ensisijassa puolustusaseman sijoituksen» — on johtanut siihen, että käytännössä päävastarinta-asema on varsin yleisesti sijoitettu kyläaukeamille ja niiden välillä oleviin metsänreunoihin huolimatta siitä, onko tapaus kiireellinen vai ei. Hyökkääjän näihin asemiin kohdistama sekä maasta että ilmasta suoritettu tiedustelu tekee viholliselle mahdolliseksi saada suhteellisen oikean käsityksen päävastarinta-asemamme sijoituksesta. Tämän vuoksi voi hyökkääjän iskuryhmässä oleva vahva tykistö valmisteluvaiheessa keskittää tulensa puolustajalle todella tärkeihin maastokohtiin ja siten aikaansaada vakavia aukkoja tuliverkostoon. Siitä pieni esimerkki tykistövalmistelun kohdistuessa meillä hyvin suosittuun metsänreuna-asemaan. Puolustajan päätulivyöhykkeen muodostamiseen suunnitellut laakatuliaseet ovat tällöin n. 100 m:n syvyydellä. Venäläiseen iskuryhmään kuuluvan divisioonan kaistan ollessa enintään 3 km ovat puolustajan konekiväärit enintään 30 ha:n alueella. Yhden ha:n lamauttamiseen tarvitaan meikäläisen patteriston 1 min:n tuli-isku. Koko maaliin 30 iskua. Kun venäläisen divisioonan käytettävänä on rykmenttitykistön lisäksi, joka korvaa venäläisen patteriston heikommuuden, n. 6 patteristoa, niin tulee kutakin kohti 5 tuli-iskua, eli vajaan 20 min:n tulivalmistelu. Tällöin lasketaan tappioiden nousevan suojaamattomalla jalkaväellä 75—90 % ja ampumahaudassa olevalla 25—30%.¹ Esimerkki osoittaa, että venäläisten tykistö on päävastarinta-aseman sijoitusta ajateltaessa vakavasti huomioon otettava. Myös iskuryhmän suunnassa toimivat lukuisat hyökkäysvaunut voivat avomaastossa jo koulutuksensa ja näkömahdollisuuksiensa vuoksi melko varmasti pystyä suorittamaan niille annetut tehtävät. Metsänreuna-asemissa ovat toimintamahdollisuudet NPP- ja DPP-ryhmillä samoista syistä vielä kohdalliset.

¹ Luvut valmisteilla olevan kenttätykistön ampumaohjesäännön mukaan.

Päävastarinta-aseman sijoitusta metsään on kartettu, koska tähytys ja ampuma-ala on rajoitettu, samalla kun puolustuksen järjestelyyn kuluu paljon aikaa. Nämä asialliset perustelut eivät täysin pidä paikkaansa, sillä venäläisten runsas savun käyttö tulee huomattavasti heikentämään tähytystä ja ampumatuloksia avomaastossa ja tehokkaalla koulutuksella taas päästään nopeampaan suoritukseen. Metsäasemalla on kuitenkin, venäläisen iskuryhmän toimintaa ajatellen, huomattavia etujakin. Sehän vaikeuttaa asemien sijoituksen selvillesaantia, samalla kun se suurentaa harhauttamismahdollisuuksia, joten jo hyökkäyksen suunnittelu, puolustusasemista saatujen tietojen ollessa epämääräisiä, tuottaa venäläiselle johdolle suuria vaikeuksia. Samasta syystä joutuu hyökkääjä tykistövalmistelussa jakamaan tuli-iskut summittain päävastarinta-asemaksi arvioidulle alueelle, mistä valmistelun teho huomattavasti kärsii. Suurin vaikeus metsäasemasta koituu hyökkäysvaunujen käytölle. Puolisokeina ne helposti hajaantuvat ja eksyvät suunnasta. Esiintyytä ulkolaisessa kirjallisuudessa erehdyttäviä mielipiteitä, joiden mukaan hyökkäysvaunujen käyttö metsässä olisi mahdotontakin.

Näyttää näin ollen siltä, että päävastarinta-aseman vetäminen avomaastoon toisikin mukanaan ennen aavistamattomia vaaroja, kun taas metsä heikkouksistaan huolimatta ojentaisi puolustajallekin auttavan kätensä. Pääpuolustuslinjan vetäminen aukeita noudattaen saisi siis tulla kysymykseen vain *todella* kiireellisessä tapauksessa, kun sitä vastoin metsän sisään vedetyt asemat yhä yleisemmin on otettava käytäntöön. — Eiväthän riffitkään asettuneet puolustukseen maastoon, johon ranskalaiset olivat tottuneet, vaan menivät vuoristoonsa, mikä soveltui heille itselleen parhaiten. Miksi sitten me hakisimme aina avomaastoa, missä venäläiset on koulutettu hyökkäämään. Pyrkikäämme puolustuksessakin enemmän metsämaastoon, johon jo hyökkäyksessä olemme tottuneet ja jossa me olemme »kotonamme»!

Pääpuolustuslinjan sijoituksen yksityiskohtaisessa valinnassa on entistä enemmän kiinnitettävä huomio suojakysymykseen hyökkäysvaunuja vastaan. Linja, joka tarjoaa suurimmassa määrin tehokkaita luonnonesteitä hyökkäysvaunuille, kuten vesistöjä, todella ylipääsemättömiä soita, kalliojyrkänteitä tai muuten jyrkkiä rinteitä, joihin maaleikkauksella on helposti valmistetta-

vissa este, on edullisempi kuin paljon helpommin tulitettava, mutta hyökkäysvaunuille vapaan toiminnan takaava. Tällä tavoin hyökkäysvaunujen käyttö pakotetaan edeltäkäsien tiedossa oleviin, rajoitettuihin maastokohtiin, joten niiden torjunta vähäisemmälläkin aseistuksella voi olla suoritettavissa.

Seuraavana kysymyksenä oli päävastarinta-aseman syvyys.

KO:mme on päävastarinta-aseman aseiden sijoituksessa omaksumut F.u.G:n kannan määritellesään: »Pääpuolustuslinjan edessä on kaikkien päävastarinta-aseman puolustukseen määrättyjen syvyyteen porrastettujen aseiden torjuntatulella vihollisen hyökkäys pysäytettävä.» Määritelmän vaikutus on käytännössä sangen selvästi havaittavissa, jonka vuoksi päävastarinta-aseman syvyys varsinkin puolustuksen alkuvaiheessa on kovin pieni ja tykistön vaikutus, kuten edellä totesimme, perin tuhoisa.

Aikaa myöten päävastarinta-asema laajenee aina 1 km:nkin syvyyseksi etulinjan pataljoonien puolustusvyöhykkeeksi. Näin joudutaan useimmiten rikkomaan tuliaseiden sijoituksesta annettua vaatimusta, mutta samalla myös vaikeutetaan vihollisen tiedustelua ja heikennetään tykistövalmistelun tehoa. Kun kuitenkin otamme huomioon venäläisen syvyyteen porrastetun jalkaväen iskun suuren voiman ja nopeuden sekä edelleen, että hyökkäysvaunuosasto pystyy tämänkin aseman läpäisemään vähintään 10 min:ssa kyeten siis verraten yllättävästi varsinaisen tehtävänsä mukaisesti hyökkäämään reservien ja tykistön kimppuun, niin näyttää siltä, että tämäkin syvyys on vielä liian pieni ja saattaa johtaa varsin helposti päävastarinta-aseman murtumiseen ennenkuin reservien käytössä vielä on päästy kyllin pitkälle. Vaatimuksia suuremman syvyyden hankkimisesta päävastarinta-asemalle näkeekin esitettävän. Niinpä jo v. 1932:n sotaharjoituksilla Englannissa esitettiin loppuarvostelussa ajatus, jonka mukaan puolustuksen tehostaminen hyökkäysvaunuja vastaan vaatii puolustusasemilta entistä suurempaa syvyyttä.¹ Siihen on myös meillä syytä pyrkiä ainakin siellä, missä maasto on suotuisa vastustajan hyökkäysvaunujen käytölle. Onhan luonnollista, että syvyyden lisääminen etulinjan pataljoonien toimesta on hyvin rajoitettua, mutta mikä estää taisteluosaston komentajaa huolehtimasta päävasta-

¹ Militär Wochenblatt N:o 48 v. 1933.

rinta-aseman syvyyden lisäämisestä omalla reservillään, järjestämällä maaston mukaan aina 2—3 km:n syvyydessä olevia tukikohtia.

Syvyyttä voidaan lisätä myös eteenpäin käyttämällä KO:mme eräissä tapauksissa suosittelemia eteen työnnettyjä tukikohtia. KO painostaa niiden käyttöä päävastarinta-aseman taistelun helpottajina ja tehostajina, joskin se samalla mainitsee niiden ominaisuuksista vihollisen tiedustelun vaikeuttajina ja harhauttajina. Kun nyt juuri venäläisten hyökkäys on mitä arin puolustajan järjestämille yllätyksille, niin on puolustajan syytä tehdä voitavansa mitä tehokkaimman harhauttamisen aikaansaamiseksi. Näin ollen näyttää siltä, että puolustuksessa on entistä runsaammin ruvettava käyttämään eteen työnnettyjä tukikohtia ja nimenomaan vihollisen harhauttamismielessä. Siten pääpuolustuslinjan todellinen kulku voidaan pitää paremmin salassa samoin kuin huomattavalta osalta päävastarinta-asemassa olevien aseidenkin sijoitus, mikä suuresti suojaa niitä tykistöä ja hyökkäysvaunuja vastaan. Tukikohtia valittaessa on pidettävä kiinni KO:n vaatimuksesta, että niiden taistelua on voitava tukea päävastarinta-asemasta. Niinpä pääpuolustuslinjan ollessa metsän sisällä voitaisiin metsän reunan hallitsevia kohtia ottaa eteen työnnettyiksi tukikohdiksi, mikä samalla helpottaisi tähytystä ja olisi harhauttamismielessäkin hyvin tehokas. Harhauttamisen aikaansaamiseksi poikkeavat nämä tukikohdat KO:n esittämistä mielipiteistä miehitystä ja taistelua koskettelevissa kohdissa, mihin palaamme osittain jo seuraavassa.

II. Voimien ryhmitys ja sijoitus.

KO:n mukaan eteen työnnetyt tukikohdat miehitetään vain »heikoilla voimilla ja etupäässä konetuliaseilla». Kun vihollisen harhauttaminen ja sen tiedustelun ehkäiseminen kuitenkin edellyttää, että nämä tukikohdat pysyvät puolustajan hallussa aina varsinaiseen hyökkäykseen saakka, niin on syytä varata niiden miehitykseksi siksi vahvat voimat, että tarkoitus saavutetaan. Toiselta puolen vihollisen hyökkäyksen torjumisen tulee edelleenkin lähinnä tapahtua päävastarinta-asemasta käsin, joten vahvempien voimien

jatkuva pito eteen työnnettyissä tukikohtissa ei ole paikallaan. Näin ollen olisi suurempi joustavuus eteen työnnettyjen tukikohtien voimien vahvuudessa paikallaan ja järjestettynä siten, että vahvuus alussa olisi suurempi, mutta sen jälkeen, kun vihollinen on vakuuttanut niiden taistelukyvyistä, olisi osa voimista vedettävä päävastarinta-asemaan.

Huomioon ottaen venäläisten hyökkäyksen voiman ja nopeuden on etulinjan pataljoonien etumaiset tukikohtat miehitettävä alun perin kiinteästi, kun taempiin tukikohtiin riittää vain niiden puolustuksen runko, osan ollessa pataljoonan reservinä, jonka käytöstä myöhemmin. Taas taisteluosaston komentajan alueella olevien taempien tukikohtien miehitys voi ennen hyökkäystä olla vieläkin vaatimattomampi, mutta joka tapauksessa suunniteltuna.

Taisteluosastojen ja sitä suurempien reservien sijoituksessa ja ryhmityksessä on huomattava, että ne ilmahyökkäysten tehon heikentämiseksi on ryhmitettävä suurempaan syvyyteen ja leveyteen kuin hyvä taisteluvalmius edellyttäisi. Tällä tavoin käy niiden salaaminenkin vihollisen ilmatiedustelulta helpommaksi ja vaara joutua hyökkäysvaunujen DD-ryhmän kohteiksi pienenee. Meidän lienee myös päästävä siihen, että jo armeijakunnan komentaja ja häntä ylemmät muodostavat itselleen reservistään jonkinlaisia »lentäviä osastoja» hyvin aseistetusta ja hyökkäyskelpoisesta jalkaväestä sekä varaavat niiden kuljettamiseen tarvittavan määrän moottoriajoneuvoja. Täten heillä on mahdollisuus tarpeen vaatiessa nopeasti lyödä vihollisen ilmasta pudottamat desanttijoukot ennenkuin ne ennättävät saada vakavaa tuhoa aikaan.

Tykistön tuliasemat taas on valittava mikäli mahdollista niin, että ne ovat vaikeasti hyökkäysvaunujen DD-ryhmän lähestyttävissä. Tämän hyväksi on oltava valmiit uhraamaan tykistöllisesti tärkeistä seikoista, kuten edullisimmasta kantomatkastasta ja helpoimmista tieyhteyksistä aseisiin jne. Tämä tuo myös mukanaan kysymyksen kanuunien ja haupitsien suhteesta.

Aivan samoin kuin talvinen latu vetää hiihtäjää, niin tulee myös metsässä kulkeva tie vetämään vaikeasti suunnistautuvaa hyökkäysvaunua. Tämän vuoksi on teihin ja niiden välittömään läheisyyteen suhtauduttava mitä varovaisimmin. Tätä silmällä pitäen on tykistö ja reservit samoin kuin huoltokeskukset ja esikunnat sekä komentopaikatkin sijoitettava niin, että ne ovat

suojassa jonkin matkan päässä tiestä, jonka varrella on vain tarpeelliset oppaat ja suuntapartiot. Siitä huolimatta on valmistettava varasijoituspaikat, joihin voidaan vaaran uhatessa siirtä. Tähän pakottaa myös kaasuvaara. Johtamismahdollisuuksien varmistaminen edellyttää myös yhteyksien vetämistä näihin paikkoihin.

III. Tulisunnitelmat.

a) Jalkaväen aseet.

Konekiväärit on samoista syistä kuin ryhmityskin vedettävä entistä enemmän syvyyteen. Ulkolaisessa kirjallisuudessa näkee esimerkkejä, että n. 50 % koko etulinja-pataljoonan konekiväärimäärästä on vedetty taemmaksi ja suorittaa tehtävänsä täältä joko suoralla tai epäsuoralla ammunalla, ottaen osaa sekä tehokkaaseen vastavalmisteluun että myöhemmin sulkuihin. Avomaastossahan tämä saattaa käydä päinsä meilläkin, mikäli ne tykistöltä ja hyökkäysvaunuilta viimeksi mainittuun säästyvät, mutta toista on metsänreuna- tai metsäasemassa. Tosin korkeussuhteet ja suoy. aukeat toisinaan tarjoavat metsämaastossakin vastaavia sijoitus- ja toimintamahdollisuuksia, kunhan asema vain tarkoin tiedustellaan. Useasti täytyy vastavalmistelu taemmaksi suunnitelluilla konekivääreillä suorittaa edestä ja vasta sen jälkeen vetää aseet varsinaisiin asemiinsa päävastarinta-aseman sisälle suunniteltuja sulkuja varten. Siirtoa varten on varattava runsas miehistö. Jalkaväen raskaiden aseiden entistä suurempi osanotto vastavalmisteluun on mitä tärkeintä, koska sillä venäläisen iskuryhmän tiheään ryhmitykseen on saavutettavissa huomattavia tuloksia. Asiaa voitaisiin metsämaastossa auttaa lisäämällä kranaatinheitäjiä, mikä muuten hyökkäyksenkin kannalta olisi välttämätöntä. Koska sulkutulialueet niin avomaastossa — runsaan savunkäytön vuoksi — kuin metsämaastossakin jäävät suppeiksi, niin tulisi aseista ratkaisevalla hetkellä voida kehittää mahdollisimman tehokas tuli. Tämä puoltaisi itselataavan kiväärin käytäntöön ottoa, mikä soveltuisi myös hyökkäystaistelun vaatimuksiin.

b) *Tykistö.*

Venäläisen iskuryhmän suurien menestymismahdollisuuksien vuoksi on entistä enemmän suunniteltava tykistön käyttöä oman puolustusaseman sisälle sulkuineen ja vastavalmistelumaaleineen, sillä vain täten puolustaja voi jatkuvasti käyttää hyväkseen tykistönsä koko tehoa. Maailmansota on myös osoittanut, että tykistön sulkutulella on saavutettu tuloksia — enemmän moraalisesta vaikutuksesta johtuvia — myös tiheihin hyökkäysvaunuaaltoihin, joten varsinaisen hyökkäysvaunutorjunta-aseistuksemme ollessa rajallinen voidaan toisinaan käyttää myös tykistön sulkuja hyökkäysvaunuryhmien etenemisen ehkäisemiseen. Kun meikäläisessä peitteisessä maastossa tykistön sulku usein myöhästyy, niin on ehdotettu eteen työnnettyjen tukikohtien laajempi käyttö myös tykistön tulitoiminnan kannalta varsin tärkeätä.

c) *Hyökkäysvaunujen torjunta.*

On selvää, että puolustuksemme ilman hyökkäysvaunujen torjunta-aseistusta on toivoton, joten koko tarkastelu perustuu siihen, että aseita ja välineitä on.

Aikaisemmin on osoitettu, että hyökkäysvaunujen käyttöä voidaan tarkoituksenmukaisella asemien valinnalla rajoittaa. Myös hyökkäysvaunujen käytölle soveltuvassa maastossa voidaan valmiiksi erottaa niiden todennäköisimmät etenemisalueet. Näin ollen me tulemme toimeen jossain määrin pienemmällä aseistuksella kuin Keski-Euroopassa katsotaan tarpeelliseksi (4—10 asetta pataljoonaa kohti). Miinojen käytöllekin näyttää tämän vuoksi tarjoutuvan suuria mahdollisuuksia, vaikkakin ne ulkolaisessa kirjallisuudessa ovat usein saaneet hylkääviä lausuntoja. Niitä kun hyökkäysvaunuilla kaikkialla liikuttavassa maastossa tarvitaan kovin paljon — 2 km:lle, keskimääräiselle meikäläisen pataljoonan lohkonleveydelle 3,000 kpl., mikä painaa 15 tonnia, ja ne kun vaativat runsaasti työvoimaa — 125 8-tuntista työpäivää.¹ Toiselta puolen venäläiset ovat vakiinnuttaneet miinojen käytön omaksuen peri-

¹ La revue d'infanterie helmik. 1934.

aatteen, että puolustustehtävän saaneelle divisioonalle varataan hyökkäysvaunumiinoja kuten piikkilankaa ym. Jonkinlaisena normina esitetään 4,000 miinaa divisioonaa kohti. — Miinoista partio toiminnalle johtuva haitta pakottaa niiden käytössä tarkkaan harkintaan.

Miten torjunta-aseita olisi käytettävä?

Kun hyökkäysvaunujen käyttö tulee puolustusaseman eri lohkoilla olemaan kovin epätasaista, niin olisi eduksi, jos torjunta-aseet voitaisiin pitää jonkinlaisessa valmiusryhmityksessä. Mutta toiselta puolen hyökkäysvaunujen suuri nopeus — nehan ovat jo 15—20 min:ssa tykistöasemien korkeudella — pakottaa sijoittamaan ainakin osan aseista paikoilleen alun pitäen. Näin torjunta-aseiden jako kahteen osaan, 1) aseisiin sijoitettavaan ja 2) yleiseen reserviin kuuluvaan, lienee tarkoituksenmukainen.

Ensin mainittuun kuuluu rykmenteille ja patteristoille välttämätön aseistus, joka tulee sijoittaa siten, että se suojaa etulinjan pataljoonia, taisteluosaston reserviä ja sen toimintaanpanoa, mikä sekka tavallaan yhtyy tieverkostoon, sekä patteristoasemia. Torjunta-aseiden sijoituksessa on eteen työnnettyjen tukikohtien käytön takia joustavuus asemien syvyyssuunnassa välttämätön. Viitataan vain tässä ryhmityksen yhteydessä esiin tulleisiin näkökohtiin. Koska eri pataljoonien tarve maaston mukaan tulee olemaan eri suuri, niin on tarkoituksenmukaista keskittää aseet rykmentin komentajalle. Yksikön päällikkö toimisi rykmentin hyökkäysvaunujentorjuntaupseerina ja suunnittelisi aseiden käytön yhdessä pataljoonan komentajien kanssa sekä huolehtisi samalla hyökkäysvaunujen etenemisväylien miinoituksesta.

Toisen osan muodostaisi divisioonan komentajan alainen yksikkö, ja koska sen tulisi nopeasti ennättää vahvistamaan puolustusta tarvittavassa suunnassa, pitäisi sen olla moottoroitu.¹

Aseiden laatu ja lukumäärä vaativat omat laajat perustelunsa eivätkä kuulu tämän tarkastelun puitteisiin.

¹ Tähän tulokseen on mm. tultu Englannin sotaharjoituksissa. Militär Wochenblatt N:o 48 v. 1933.¹

d. Ilmatorjunta.

Peitteinen maastomme tarjoaa puolustajalle varsin runsaasti tilaisuuksia passiiviseen ilmatorjuntaan, mutta liiallinen luottamus tähän vie myös helposti joukon hermot, samalla kun se sallii hyökkääjän käydä yhä häikäilemättömämmäksi. Välttyäksemme kiinalaisten kohtalolta ja muistaen sen, että aktiivisuus pakottaa hyökkääjän varovaisuuteen, on meidän järjestettävä tehokas aktiivinenkin ilmatorjunta. Jo tukikohdissa on syytä järjestää osalle konekivääreistä ja pikakivääreistä, joiden varsinaiset taistelu-tehtävät sen sallivat, tilapäisenä tehtävänä ilmatorjunta. Venäläisten ilmavoimien pääkohteina ovat kuitenkin reservit, jotka ne pyrkivät sitomaan estäen siten niiden pääsyn taistelukentälle. Erikoisesti toiminta kohdistuu keski- ja ylijohdon reserveihin. Mahdollistaaksemme reservien nopean etenemisen on niille järjestettävä koko etenemisen ajaksi tehokas ilmatorjunta. Taisteluosaston reservi voi sen aikaansaada edeltäkäsinkin tarkoin suunniteltuna hätätilassa omien aseittensa avulla, mutta suurempien reservien aseet jäisivät vähitellen jälkeen ja olisivat poissa taistelusta. Divisioonalle ja armeijakunnalle tarvitaan siis ainakin varsinaista ilmatorjunta-aseistusta. Kun tämän tulee pystyä erikoisesti suojaamaan eteneviä reservejä, niin tulisi aseistuksen olla moottoroitua. Koska ilmatorjunta-aseelle edulliset maastokohdat eivät useinkaan ole tiellä, vaan maastossa, niin olisi nähdäkseen maastokelpoinen moottorivaunu suotava.

IV. Kenttävarustustyöt.

Maaston järjestely, ryhmityksen ohella, paljastaa hyökkääjälle pahiten puolustusasemien kulun ja voimien sijoituksen. Kun eri aselajien ja taisteluosastojen tehtävät venäläisten hyökkäyksessä perustuvat kokonaan asemista saatuihin tietoihin, niin on ennen kaikkea tykistövalmistelun ja hyökkäysvaunujen toiminnan harhaan johtamiseksi mitä suurinta huomiota kiinnitettävä varsinaisten asemia lujittavien töiden ohella valelaitteiden rakentamiseen. Aikaisemmin mainittu päävastarinta-aseman edessä oleva maasto on erittäin edullinen valelaitteille, sillä näin saadaan huomattava

osa hyökkääjän tykistövalmistelusta osumaan harhaan, samalla kun se johtaa epäonnistuneeseen tehtävien jakoon taisteluosastojen eri portaille. Hyökkäysvaunujen harhaan johtamiseksi on myös maastossa järjestettävä valereservien sijoituspaikkoja niistä johtavine vale-etenemisteineen ja valetykistöasemia. Jotta näistä olisi todella hyötyä, on varsinaisten joukkojen ja aseiden maastoutumiseen ja erikoisesti naamioimiseen meilläkin kiinnitettävä entistä suurempaa huomiota. Varsinkin tulisi konekivääri- ja tykkimiesten olla suorastaan taitureita naamioimisessa, johon seikkaan olisi näiden koulutuksessa pantava suurta painoa. Tehostaaksemme naamioinnin tärkeyttä mainittakoon, että mm. Venäjällä jokaisen puolustukseen asettuneen patterin naamioinnin sopivaisuus tarkastetaan lentovalokuvan avulla. Varsinaiisiin varustustöihin tuo venäläisten hyökkäys uutta vain hyökkäysvaunuesteet, joiden sijoitus on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan siten, että ne vetävät hyökkäysvaunuja torjuntavälineiden vaikutusalueelle. Mitä asemien varustamisen kiireellisyysjärjestykseen tulee, niin yleensähan on totuttu siihen, että aluksi kiinnitetään melkein yksinomainen huomio pääpuolustuslinjaa lähinnä oleviin tukikohtiin ja myöhemmin vasta taemmaksi, Syvyyden vaatimus puolustusasemissa on, kuten jo ryhmituksen yhteydessä tuli esille ja uudelleen selviää taistelun suoritusta tarkasteltaessa, siksi suuri jo alusta pitäen, että varustustyöt on syytä alkaa melkeinpä yhtä kiireellisenä koko puolustusasemassa sen taempia tukikohtia myöten.

Puolustuksemme suoritus.

KO:imme on taisteluihin nähden pääpuolustuslinjan edessä varsin passiivinen, rajoittuen vain taisteluetuvartioiden viivytystaisteluun. Näyttää siltä kuin olisi tässä kohden pieni tarkistus paikallaan. Ensinnäkin venäläisten periaatteiden mukaan hyökkäykseen osallistuvat vain pienehköt voimat päävoimien pysytellessä vielä tykistön kantaman päässä, joten osatappion tuottaminen edellä mainituille voisi tulla kysymykseen. Edelleen vasta-isku saattaisi aikaan harhakäsityksen oman pääpuolustuslinjamme kulusta. Harhauttamismielessähän jo suosittelimme useampien

eteen työnnettyjen tukikohtien miehittämistä. Jos nyt nämä tukikohdat, jouduttuamme niistä perääntymään, vastoin KO:n esittämää ajatusta yleensä vallataan vastaiskulla takaisin, niin harhauttaminen päävastarinta-aseman kulusta onnistuu entistä varmemmin.

Taistelun menestymiselle päävastarinta-asemassa on aivan erikoisen tärkeätä päästä hyvissä ajoin tietoisuuteen vihollisen hyökkäysryhmytyksestä, jossa meitä erityisesti kiinnostaa iskuryhmän sijoitus. Tätenhän olisimme alusta pitäen riistäneet viholliselta yllätysedun, jolle sen koko hyökkäyssuunnitelma oikeastaan rakentuu. KO kyllä painostaakin tehokkaan tiedustelun tarpeellisuutta, mutta käytännössä se pahoin laiminlyödään. Ellei taidokkaasti suoritettulla partiotiedustelulla päästä tuloksiin, mihin maastomme kuitenkin tarjoaa varmistuksen tehokkuudesta huolimatta mahdollisuuksia, niin viipymättä on järjestettävä väkivaltainen tiedustelu. Muina keinoina voitaisiin mainita mm. venäläisten itsensä suosittelema tapa pudottaa laskuvarjolla lentokoneesta vaikkapa yksityinen mies vihollisen rintaman taakse varustettuna radiolla tai kirjekyyhkysillä, joskin tämä soveltuu lähinnä agenttipalveluksen järjestelyyn. Varsin tehokas tapa, jota joskus on sotaharjoituksilla käytetty, on tähystäjien jättäminen vihollisen selkäpuolelle kätkeytyneinä sopiviin tähystyspaikkoihin kevyt radioasema tai kyyhkysiä mukanaan. Liikkuvissa operaatioissa ei tämä ole näille miehille kovin vaarallistakaan. Myös kuuntelupalveluksella on eräitä mahdollisuuksia, joskin hyökkäysvaunut tavallisesti vedetään eteen tykistövalmistelun tai lentäjien toiminnan suojassa. — Joka tapauksessa tiedustelu tässä vaiheessa meitä erikoisesti kiinnostaa, ja sen mahdollisuudet on osittain kokeilutietä selvitettävä.

Eteen työnnettyjen tukikohtien ajoissa suoritettavasta heikentämisestä on jo ennen ollut puhe. Sama on sovellettavissa valaitteiden miehityksen poistamiseen. Toisinaan voi päävastarinta-aseman osien harventaminen ja puolustuksen elävän voiman vetäminen taempiin tukikohtiin olla paikallaan. Näin menetellen osuvat vihollisen valmistelut ja isku aluksi tyhjään tuottaen hyökkääjän puolella hämminkiä, samalla kun hyökkääjä joutuu jatkaessaan kohtaamaan melkein pä koskemattoman puolustuksen.

Kun vihollisen hyökkäys on alkanut, niin on johdolle mitä kii-reimmiten ilmoitettava hyökkäysvaunujen esiintymiset, niiden lajit ja etenemissuunnat. Myös tykistövalmistelun voimakkuudesta voi-daan tehdä jonkinlaisia havaintoja vihollisen iskuryhmän toiminta-alueen suhteen. Tällä tavoin johto voi mahdollisimman ajoissa tarkistaa aikaisemmin saamansa tiedot. Kun varmuus hyökkääjän iskuryhmän sijoituksesta on saatu, on johdon kiinnitettävä koko huomionsa tämän voiman torjumiseen, sillä menestyksellinen rat-kaisu tästä ratkaisee taistelun myös vihollisen sitovan ryhmän rintamaosalla. Taisteluosastot saavat siis siellä tulla toimeen omin avuin, ehkäpä eräissä tapauksissa johto voisi pidättää niiden reser-vejäkin omia tarkoituksiaan varten.

Varsinaisen pääiskun suunnassahan hyökkääjä, kuten edellä jo on mainittu, pyrkii nopealla ja voimakkaalla iskulla murta-maan puolustajan tukikohtien vastarinnan käydäkseen sen jälkeen ilmavoimilla ja hyökkäysvaunuilla sitomiensa reservien kimppuun. Säästyäksemme näiltä osissa suoritetuilta lyönneiltä olisi siis tär-keätä, että päävastarinta-asema kestää, kunnes apu saapuu, samalla kun reservien toimintaa on kaikin tavoin joudutettava.

Vaatineekohan nyt sitkeän puolustuksen aikaansaanti pieniltä reserveilta sitä aktiivisuutta, jota JO:mme alleviivaa esittäessään mm., että pataljoonan reservin ainoa käyttötapa on vastaisku?

Onhan luonnollista, että heittäessämme eri portaiden reser-vit vastaiskuihin, tulee ratkaisu päävastarinta-asemassa paljon nopeammin, kuin jos miehitämme reservillä puolustuskuntoon asetettuja, syvyydessä olevia tukikohtia ja täten pakotamme vihollisen jatkuvasti yhä uudelleen suorittamaan valmistelujaan ja järjestämään tulitukeaan. Sanomattakin taas on selvää, etteivät nuo pienten reservien suorittamat vastaiskut voi vihollisen isku-ryhmää vastaan toimiessaan johtaa menestykselliseen ratkaisuun, sillä jos nyt vihollisen ensi porras oman tulemme heikontamana vastaiskusta hetkeksi tyrmistyisi, niin sitä seuraava toinen porras, johon myös ensi porras yhtyy, iskee hetken päästä ohi. Tällöin eivät pienet vastaiskut vihollista enää pysty sanottavasti järkyttämään, ja niin on koko päävastarinta-aseman puolustus murtunut joukko- jen juostessa lyötyinä pakosalle.

Venäläiset ovat nykyään kokonaan kieltäneet vastaiskun komp- panian reservillä, ja siinä on jotain oppimista meillekin. Vieläpä

näyttää siltä, että vihollisen iskuryhmän alaisella puolustuslohkolla olisi pataljoonan reservilläkin tyydyttävä vain miehittämään sitä varten valmistellut tukikohdat siten vaihtaen iskun syvyyteen porrastettuun edeltäkäsinn suunniteltuun tuleen. Vakavassa tilanteessa saattaa tulla kysymykseen aikaisemmin mainittujen syvemmälläkin olevien tukikohtien osittainen miehitys taisteluosaston reservistä otetuilla tuliaseilla. Johtuen keski- ja ylijohdon reservien todennäköisistä etenemisvaikeuksista ja meillä useinkin suhteellisen pitkistä matkoista sekä toisaalta iskuryhmän nopeaan ratkaisuun pyrkivästä hyökkäyksestä saattaisi olla eduksi, jos divisioonan komentajalla olisi erillinen vaikkapa heikennettykin moottoroitu konekiväärikomppania, joka voitaisiin nopeasti heittää eteen tehostamaan puolustuksen sitkeyttä ja takaamaan edellytykset perästä saapuvien reservien vastahyökkäykselle. Useimmissa tapauksissa se joutuisi miehittämään taemmat tukikohdat.

Puolustuksen sitkeyttä voidaan ehkä tehostaa erällä aktiivisellakin toimenpiteellä, nim. tykistön avulla. Ensimmäisen hyökkäysportaan päästyä sulkutulivyöhykkeen läpi, jonka jälkeen siihen on vaikea tykistöllä vaikuttaa, on toinen porras saapunut hyökkäysvalmiusasemiin, joten tykistö voi verraten hyviä tuloksia odottaen alkaa uuden vastavalmistelun. Samaa tarkoittaen voidaan myös tykistön sulkua uusia. Näin voimme järkyttää myös toista porrasta jo ennen sen joutumista varsinaiseen tulitaisteluun ja puolestamme hidastuttaa hyökkäystä voittaen kalista aikaa reserveillemme.

Puolustajien hermoilla tulee varmasti olemaan entistä ratkaisevampi osa puolustuksen sitkeydessä, mitä ei suinkaan saa unohtaa. Eniten hermoja järkyttäviä tulevat olemaan vihollisen ilmapvoimien ja hyökkäysvaunujen hyökkäykset. Lentohyökkäysten aineellinen vaikutus taisteluosastojen toiminta-alueella, missä lentäjä voi omien hyökkäysvaunujen vuoksi käyttää vain konekivääriä, tulee mm. Yhdysvalloissa suoritettujen kokeilujen mukaan olemaan hyvin pieni. Myöskin hyökkäysvaunujen aikaansaamat aineelliset tappiot saattavat tukikohtien miehitysjoukoissa, varsinkin metsämaastossa, jäädä verraten pieniksi, kunhan puolustajat hyvän naamionsa suojassa pysyvät mahdollisimman passiivisina ja jättävät taistelun hyökkäysvaunuja vastaan torjuntavälineiden tehtäväksi. Tällä tavoin puolustus säilyy päätehtä-

väänsä, hyökkääjän jalkaväkeä varten. Tietoisuus todellisesta vai-
kutuksesta ja hyvä tottumus näihin taisteluvälineihin saattavat
hermot paraiten pysymään kurissa.

Reservien etenemisen jouduttamiseksi taas on tehokas ilma- ja
hyökkäysvaunujentorjunta, joista jo edellä on ollut puhe, välttä-
mätön. Lisäksi on varsinkin ylijohdon reservien suhteen ilmasta
käsinkin tapahtuva kaasuvaara otettava huomioon. Tämä vaatii kaasun
puhdistusjoukkojen ja nopeasti toimivien välineiden, esim. erikois-
ten puhdistusautojen liittämistä näiden reservien mukaan.

Hyökkäysvaunujen puolisoikeuden takia reservillä on mui-
takin keinoja vapautua niiden sitomisyryyksiltä. Edellä jo mai-
nittiin harhauttamismahdollisuudet reservien todellisen sijoitus-
paikan suhteen. On vain muistettava, että hyökkäysvaunuryhmän
johtaja, todettuaan itsensä petetyksi, avaa vaununluukut ja saa-
tuaan käsityksen tilanteesta ottaa itselleen uuden tehtävän.
Tämän estämiseksi tulee hyökkäysvaunut reservistä erotetun osas-
ton toimesta sitoa ja vetää omien torjuntavälineiden tuhottavaksi.
Reservi on myös varmistettava, mahdollistaaksemme täten sen
siirron vararyhmitysalueelle. Jatkuvan toiminnan edellytyksenä
kuitenkin on, että aseisiin murtautuneet hyökkäysvaunut mah-
dollisimman nopeasti voidaan tehdä vaarattomiksi ja estää niiden
tehtävien täydellinen suoritus samoin kuin sen jälkeen tapahtuva
kokoontuminenkin. Tämä edellyttää jo mainittua divisioonan
komentajan alaista hyökkäysvaunutorjuntayksikköä, joka sitä
mukaa kuin tietoja vihollisen hyökkäysvaunujen suuntautumisesta
saapuu, heitetään vastaiskuun. Aktiivinen toiminta edellyttäisi, että
ainakin osa kuljetusvälineistä olisi panssaroitu — hyökkäysvaunuja.

Kun hyökkäys vihdoin on saatu pysähdytetyksi, tapahtuipa se
sitten aikaisemmin päävastarinta-asemassa tai myöhemmin aina
3—4 km:n syvyydessä, missä se tarkkan suunnitelman päättyessä
itsestäänkin osittain pysähtyy, niin ovat hyökkääjän voimat ja
keinot jotakuinkin käytetyt — ammuksen energia on silloin
kulunut loppuun. Tällöin on puolustajalle lyönyt hetki temmata
aloite ja käydä koko voimallaan vastahyökkäykseen tietoisena
siitä, ettei hyökkääjän taholta ole sanottavia yllätyksiä odotetta-
vissa. Osasto, jota emme kuitenkaan saa unohtaa, on hyökkääjän
operatiivinen toinen porras. Ilmavoimiemme on jatkuvalla tie-
dustelulla pidettävä oma johto tietoisena sen liikkeistä.

Yhteenveto.

Tarkastelu osoitti, että venäläisten hyökkäysperiaatteen mukainen suunnaton voimien ja välineiden keskitys ratkaisukohtaan tarjoaa käyttäjälleen mitä suurimmat mahdollisuudet päästä menestykselliseen paikalliseen ratkaisuun päävastarinta-asemassa olevien joukkojen kanssa ennen suurempien reservien saapumista. Puolustajan ensi tehtävä onkin tähän ratkaisevaan päämäärään pääsyn estäminen. Tällöin hänen huomionsa joutuu lähinnä kohdistumaan kahteen kysymykseen: miten saadaan päävastarinta-asemalle suurempi sitkeys ja millä tavoin voidaan reservien paikallisaantia jouduttaa?

Vastaukseksi ensin mainittuun saamme esitetystä pääkohdisaan seuraavan yhteenvedon:

1. Puolustuksen suhteen vallalla olevia periaatteita on tarkistettava. Niinpä

— puolustusaseman sijoituksessa on entistä enemmän pyrittävä hyökkääjälle vieraaseen ja erikoisesti hyökkäysvaunuille vaikeaan metsämaastoon;

— voimat ja aseistus on ryhmitettävä entistä suurempaan syvyyteen;

— todellinen ryhmitys on harhauttamistoimenpiteillä, valelaitteilla ja taitavalla naamioinnilla salattava;

— pienempiä reservejä on entistä yleisemmin käytettävä aseman sisäisten tukikohtien miehittämiseen;

— kaikkea kaavamaisuutta sekä aseiden ja joukkojen käytössä vallitsevaa liiallista jäykkyyttä, jota nykyään puolustuksessamme valitettavasti liiaksikin havaitaan, on kartettava, sillä vain joustavuudella voimme yllättää hyökkääjän kerta toisensa jälkeen ja saada sen ammusta muistuttavan hyökkäyksen osumaan tyhjiin tai harhaan.

2. Nykyistä aseistustamme on täydennettävä. Tällöin:

— hyökkäysvaunujentorjunta-aseistuksen hankkiminen on tärkein, ja sen tulee järjestelynsä puolesta jakautua joukko-osastoille kuuluvaan sekä divisioonan komentajan käytössä olevaan moottomekanisoituun reserviin;¹

¹ Viimeksi mainittu, samoin kuin jäljempänä mainittu konekiväärikomppaniakin, voitaisiin yhdistää jonkinlaiseksi divisioonan raskaaksi osastoksi.

— jalkaväen raskaita aseita tulisi lisätä siten, että divisioonan komentajalla olisi tulireservinä moottoroitu konekiväärikomppania vihollisen ratkaisusuunnassa toimivien taisteluosastojen nopeata tukemista varten, kun taas kranaatinheittäjiä olisi lisättävä peite-tyssä maastossamme vaikean, mutta tarpeellisen raskaiden aseiden syvyysporrastuksen aikaansaamiseksi;

— olisi myös suotavaa, ampuma-alan rajoittuneisuuden vuoksi, että kiväärimme vähitellen voitaisiin vaihtaa ratkaisuhetkellä suuremman tulitehon omaavaan itselataavaan kivääriin.

Ylempien reservien nopea paikalle saanti taas edellyttää marssin jatkuvuuden turvaamista ja nimenomaan rivistöihin kohdistuvien ilmahyökkäysten torjumista. Jo armeijakunnan ja divisioonan komentajille on välttämättä varattava varsinaisilla ilmatorjunta-aseilla varustetut yksiköt, jotka olisi moottoroitava myös maastossa kulkeviksi. Pienempien osien autokuljetuksiin on myös ylijohdon reserveissä desanttikuljetuksien vuoksi varauduttava.
